

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

În delegațiunea ungară s'a desbatut politica orientală în trei zile neinterupt. În desbaterea acasta, sâmbătă, într'o cuvîntare de o oră, Metropolitul Miron Romanul, a spriginit proiectul comisiunii. Despre acasta mai pe larg la alt loc. Dintre oratorii opozițiunii însemnăm în desbaterea acasta pe contele Szecsen și Apponyi. Cel dintâiu este distins de înseși diarele oficiose ca un bun cunoscătoriu al raporturilor între puteri și al politicei esterne. Cu toate aceste oficiosele nu află o divergință între cele ce susține contele Szecsen și contele Andrassy. Tôtă deosebirea între Szecsen și Andrassy este după densele, că cel dintâiu ar fi dorit, ca ocupațiunea să se facă din inițiativă proprie și nu la mandatul Europei. Din diarele, ce ne-a venit eri, adecă cele cu posta din urmă, ni se anunță, că desbaterea în delegațiunea ungară încă s'a terminat sâmbătă sara și s'a acceptat pausalul de 20 milioane pentru trupele de ocupațiune, cu majoritate precumpănitore.

„N. fr. Pr.“ dice că delaturarea comandai armatei II și prefacerea acesteia într'o comandă generală este, în lucrare și definitiv ordinară. Bosnia și Erțegovina vor forma așa dară teritoriul comandai generale din Seraievo; acasta și intența militară respectivă formeză o autoritate teritorială militară de sine stătătoare. Cu privință la împregiurările de acolo și la singuraticile ramuri de serviciu se adaugă comanda generală o postă campestră precum și alte organe auxiliare. Comanda generală a armatei II se disolvă în 31 Decembrie. Pentru cursuri și transportul trebuințelor armatei se așază în Brood o direcțiune de etape. Ca atare va funcțiuna comanda divisiunii de trupe a 20, spre care sfîrșit i se va înmulți personalul. Sucursurile din Metcovicis preste

Mostar le îngrigesce comanda divisiunii de infanterie a 18.

Deputațiunea bosniacă a sosit la Budapesta. Conducătoriu deputațiunii Mustafa beg Fazli Pasics s'a adresat Maj. Sale cu următorul discurs:

„Trimiși de poporul bosniac venim a depune înaintea preînaltului tron omagiale cele mai supuse și deplângem, că ómeni rătăciți și seduși s'au opus vitezei armate a M. V. Ne mângăiem înse cu idea, că Maj. V. sînteți convinsă, că acasta n'a fost voința națiunii. Ne rugăm așa dară, prea umilit, M. V. să binevoiască, a primii adresa acasta drept espresiunea celor mai sincere simțeminte. Recomendându-ne grației Maj. V. ne rugăm de atotputernicul D-șeu să v'e ia sub scutul seu. Să trăiască prea grațiosul nostru împ'rat Francisc Iosif I.

Maj. Sa a respuns deputațiunii în termini părintesci, spunendu'i că va face tot ce stă în putință pentru prosperarea Bosniei și îngrigind, ca toate confesiunile să 'și afle scutul lor și liberul lor esercițiu.

Adresa substernută de deputațiune este mai pe larg aceea ce este discursul conducătoriuului deputațiunii.

Între contrarii ocupațiunii Bosniei și Erțegovinei se află și Kossuth. Bêtrânu esilat s'au plâns unui redactor dela o fôie italiană, că Ungaria a devenit sclava Austriei. Kossuth proccesce, că ocupațiunea deschide Rusiei calea în Ungaria și preste douăzeci de ani Rușii vor fi stăpâni preste Ungaria.

Diarele rusesci, din al lor punct de vedere, încă proccesce Austro-Ungariei cu o cutezanță îndrăsnită, mai aceeași ce proccesce Kossuth. Așa dice „Viedomosti“ din Moscva, că se pôte întempla, să devină și existența Austro-Ungariei problematică, ca și a Turciei și să se discute despre densa, după ce pozițiunea ei ca putere atêrnă dela împregiurări esterne și nu dela raporturile interne.

În timpul din urmă se scrie mult

despre o „ocupațiune mestecată“ a Rumeliei și Bulgariei, după retragerea trupelor rusesci. Până în momentul de față este puțină probabilitate, că ocupațiunea mestecată se va și realiza.

Din Constantinopole se scrie, că acolo domnesce o ferbere înădușită, care 'și face câte odată vînt prin placate aninate pe păreții moșeelor și a altor edificii publice. De aceea deseale consilii de ministri, în cari se desbate situațiunea internă și esternă a imperiului.

„Gazeta Turkestanului“ pune în perspectivă un nou conflict între Anglia și China.

Din delegațiunea ung.

Ne fiind în pozițiune de a publica discursul Esc. Sale Archieppului și Metropolitului Miron Romanul ținut în ședința de sâmbătă a delegațiunii unguresci, reproducem în traducere după „P. Ll.“ următoriuul extras:

Metropolitul Miron Roman: Cestiunea principală, la care vreau să vorbesc, adecă ocupațiunea, pôte fi judecată din diferite puncte de privire: neîndreptățită însă este opozițiunea cu ori ce preț, ceea mîncărime de a reproba, ce adese ori este întemeiată pe motive personale. Pe când némul unguresc, propriu șis, nutresce îngrigiri juste pentru amenințarea de mörte în contra națiunii turcesci consângene, celelalte popóre ale acestui stat nu numai deplâng jertfele mari, impuse lor de ocupațiune, ci ele se tem și de primejdiile situațiunii, ce s'a creat prin ocupațiune. Se trage la îndoială, dacă ocupațiunea în adevăr însemnă o înmulțire a puterii monarchiei noastre.

Se trage mai departe cu drept la îndoială, că toate puterile, cari ni-au dat mandat la ocupațiune, în adevăr nutresc intențiuni bune pentru monarhia noastră. Esistă temerea, că după terminarea operei noastre grele alții

vor secera fructele muncii noastre, dar nu noi. Împărtășesc și eu multe din aceste și alte îngrigiri; totuși nădăjduesc, că în urma clarificării situațiunii politice, ce are să urmeze în curînd, aceste îngrigiri se vor rêsflira, dacă politica noastră va fi continuată în direcțiunea ei de până acuma.

Puterea turcescă, în vécui acesta numai în mod măiestrit susținută, a fost și este fără scăpare osândită la disoluțiune, precum o adeveresc acasta toate simptomele, ce mai de curînd se arată în măsură potențată; și Rusia a accelerat în interesul său procesul acesta de disoluțiune sub pretest, că lucră pentru binele creștinilor din Turcia. Oratorul descrie apoi situațiunea peninsulei balcanice, precum a produs'o activitatea Rusiei.

De România nu face amintire cu privilegiul acesta, căci pe când staturile slavice, patronisate de Rusia, au câștigat însemnate crescăminte teritoriale, România pe lângă toate serviciile sale adênc deplorabile, ce ea le-a adus Rusiei și cu toate, că salvase onórea armelor rusesci într'un moment fôrte critic, România dice, a suferit perdere din teritoriul seu; căci așa numitul „schimb“ al Dobrogei, care trebuiesce mai întâiu organizată, va impune României însemnate jertfe de bani.

Oratorul descrie sub aplausul adunării primejdiile, cu care sînt amenințate staturile liberale de panslavismul Rusiei și arată, că ar fi acuma nefolositor, a se ocupa cu omisiunile trecutului. Acum ar fi vorba de tendența politicei noastre fîitoare. Tractatul de Berlin ar fi numai un armistițiu al beligerenților spre scopul raliării puterilor; guvernul nostru să se pregătască deci la toate eventualitățile.

Dupăce oratorul a descris aspirațiunile neîntemeiate ale Marei-Bulgarie, el atrage atențiunea adunării asupra dorințelor Marilor-Sérbi, cari își inchipuiesc o Sêrbie, ce ajunge până la Dobrițin. Aceste idei ale unei Mare-Sêrbie n'ar fi de deconsiderat

FOIȚA.

Esposițiunea dela Paris.

III.

Parisul.

Refeaua Lutetiei. — Primele impresiuni în Paris. — Piața Concordiei. — Obeliscul. — Câmpiile elysee. — Bulevardele Parisului. — Frecuența. — Date statistice și topografice. — Cultul, Științele, Artele, Presa, Teatrele, Industria, Institute de binefacere, Ajustamente publice, Consumul și Comunicațiunea. — (Urmare).

Este imposibil a scrie despre o esposițiune universală fără a începe cu reședința ei. Acasta e lucru firesc pentru că poporul, care arangeză o esposițiune nu numai că espune cea mai mare parte a obiectelor, ci toate edificiele de esposițiune și ornamentică a lor trebuie să corespundă atât mijlócelor sale materiale, cât și puterii sale formative și culturale. În privința asta însă este constat, că Francezii sînt superiori ori cărei alte națiuni.

Să v'e descriu așa dară mai întâiu pe reprezentanții Franciei: „Parisul și Parisienii.“

Dar cum să încep, și cum să sfîrșesc!?

Când petreceam în Paris, eram prins în rețéua de aur al Lutetiei*), carea de abia îmi lăsa timp să respir și 'mi șoptea fără încetare culege, folosesce óra; de scris însă și de a face notițe nu putea fi nici vorbă!

Acum însă nu mai aud acastă șoptire, nu'mi mai strălucesc facetele diamantelor espuse în forestile juvelierilor de pe bulevarde, nu më mai orbesc luminele electrice ale operei noue și ale celorlalte teatre, nu mai sînt răpit de iluminațiunile în colori varie ale nenumăratelor stabilimente de petrecere din câmpiile elysee; — acum sînt acasă, într'un opid monoton, și totuși nu pot scrie cu linisce; pentru că reamintindu-mi cele vêdute, ele îmi sbóră pe dinaintea ochilor întocma ca nisce icóne caleidoscopice, deapurrerea schimbăcióse! Nu vêd începutul nici capétul!

Voiu face dar mai bine, să dau curs liber suvenirilor de Paris fără a mai pierde timpul cu arangiarea lor sistematică. Voiu începe deci cu des-

crierea primelor impresiuni primite în Paris. —

Când sosim într'un oraș mare, ceea ce în prima linie ne atrage atențiunea, este esteriorul său, este arhitectura sa.

Aici nu e loc potrivit a descrie detaiat edificiele principale ale capitalei Franciei, pentru că acasta lucrare ar fi interesantă numai pentru arhitectii specialiști, iar pentru laici numai atunci, când descrierea ar pôte fi interpretată cu ilustrațiuni fidele. Nu îmi remâne dar alta, decât a face o descriere cât numai se pôte de generală despre esteriorul acestui oraș gigantic, și voiu începe cu piața Concordiei („place de la Concorde“) căci acasta o vêdusem mai întâiu după descălcarea mea în Paris. — Piața Concordiei este cel mai frumos loc al Parisului și după cum se vorbesce cea mai frumoasă piață din lume. Ea este punctul central al multor bulevarde și strade, cari asemenea frapéză prin frumseța lor clasică. Acastă piață se mărginesce în drépta și în stînga de verdéța încântătoare a grădinei Tuileriilor (palatului regesc) și de parcul căm-

piilor elysee, spre sud de palatul Bourbonilor (astădi palatul corpului legislativ) ce are un front ornat cu un portic de colonne corintice, iar spre nord veđi ministeriul lucrurilor publice și mobiliarul național, amêndouë înfrumsețate tot așa cu câte o fațada de colonne corintice.

Tot de pe acasta piață poți vedé în fundul stradei regesci („rue royale“) biserica Magdalenei („Madelaine“) o copie fidelă a unui templu grecesc cu colonade dorice, și aprópe de ea pe bulevardul Capucinilor, Opera nouă și alte zidiri publice de frumseță esterioră. Ba chiar și edificiele publice și private de pe bulevardele din apropiere urméză impulsului acestui geniu artistic, ce a creat numitele palate pompose! Astfel ochii privitorului cad de pe acasta piață minunată de o parte pe frumseța și grandiositatea arhitecturii antice, carea îl transpune din mijlocul Babylonului modern în Roma sau Atena trecutului, de altă parte pe verdéța senină a naturii! Un cerc de balustrade de pêtră încheie centrul pieței și pórta 8 statue colosale, cari representă cele

*) Numele roman al Parisului.

drept născociri a unor fantăști sentimentali și a demonstrațiilor de stradă din Agram. Serbia și Muntenegru, cari pentru poporaiunea lor întreprindătoare nu posedă destul teritoriu, nutresc inădever planuri de mărire și Rusia le-ar favorisa; adevărat că o atare Mare-Serbie mai curând va veni în colisiune cu Rusia; pentru a împiedica aceste aspirațiuni ambițioase mandatul de ocupațiune a fost un mijloc potrivit și oratoriul pentru aceea consimte cu ocupațiunea. Oratoriul nu poate înțelege, cum ar pute pretinde cineva să părăsim pozițiunea noastră în Bosnia. Vaza noastră în Europa și în peninsula balcanică s'ar nimici prin acesta, noi ne-am da astfel un atestat de sărăcie și am propaga direct prin acesta nașterea Marei-Serbii susdescrise.

Despre sôrtea definitivă a provinciilor ocupate se va hotărî la timpul seu: Pöte că Europa va face acesta într'un congres mai nou; nu este timpul a desbate acum despre acesta. Până atunci prin o administrațiune dréptă și prin împlinirea misiunii noastre culturale, putem împëca și lega de noi diferitele nêhuri și confesiuni a le acelor provincii. Oratoriul votéză din motivele citate cele 20 mil., dacă s'ar și afla în opoziție cu opiniunea publică, ce adese ori a rățăcit și adese ori a și pățit'o. (Aplause).

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiu, în 30 Noemvre 1878. (Dela universitatea nașiuneii săsesci). În ședința de ași s'au început raporturile comisiunilor alese în ședința primă. Dintre hotărârile aduse amintim următoarele:

1) Se primesce propunerea de a se plăti din cassa națională întrêga competența pentru un diurnist dela oficiul arhivului.

2) Se hotăresce ca din fotografiile luate de pe chisôvele vechi să se rețină 6 esemplare pentru archiv, iar 17 esemplare să se vëndă cu câte 15 fl. iar venitul după această manipulațiune să se folosescă spre a face nouê fotografii și de pe alte chisôve.

3) Se conferă un stipendiu de 600 fl. din fundațiunea Molnariană lui Iuliu Rannicher, practicant nesalarisat de concept în ministeriul reg. ung. de comerț.

4) Se asignează curatorului scôlei de agricultură din Mediaș suma de 150 fl. pentru prelegeri ambulante din agricultură.

5) Se raportéză despre propunerea oficiului central privitor la restituirea din partea fiscalului universității a unei sume, de care a rămas cassa

națională în pagubă cu ocașiunea unei licitațiuni, din cauza intervențiunii înțelăsate de substitutul fiscalului universității W. Bruckner. După o desbatere mai lungă adunarea hotăresce a absolve pre numitul fiscal de restituirea acelei sume.

6) Se conferă 2 stipendii de câte 200 fl. pentru meseriași indigeni, ce se află în străinătate după ce se hotărî mai întâiu prin vot secret asupra modalității conferirii acestor stipendii. Stipendiații sunt pentru acest an Ioan Kantz din Sibiu și Th. Mathias din Cisnădie.

Cuvântare

rostită la ședința publică în presara de 30 Noemvre, ziua Apostolului Andrei u.

(Înceiere.)

A doua problemă a fost regularea și dotarea parochiilor. Aci a înțeles prea bine Șaguna, că buna propășire a clerului și scôlelor este condiționată de cultură, și că prin urmare trebuie îngrijit de instrucțiunea tinerimei. Primul pas spre acesta l'a făcut cu introducerea de cărți religioase în instituțiile din patrie, ca astfel tinerimea să se crească în spiritul bisericeii noastre. O silință neobosită și-a pus și întru rădicarea scôlelor noastre confesionale. Cursul teologic se pretăc în seminarium cu curs regulat mai întâiu de 1 an, după aceea de 2, înființând și un curs pedagogic pentru învățătorii, ce erau să promoveze realizarea acelei idei mărețe. La anul 1863 cursul se prefăc în curs de 3 ani, provădându-se cu profesori eșiți din universitățile occidentului luminat.

Cu tôte acestea însă opera înainta fôrte cu anevoie, căci tôte trebuiau făcute prin și la stăruința sa proprie, căci pentru scôle lipsu profesori, pentru elevi cărți didactice, pentru perfecționarea învățătorilor lipsu stipendii, pentru stipendii fonduri, pentru tipărirea cârților lipsu tipografii, cu un cuvânt lipsu tôte cele neapărat de lipsă.

La venirea sa în Ardeal, Șaguna a aflat drept fonduri câte-va mii de florini, cari și ele erau mâncate în procese pe cari numai cu greu le-au câștigat, după cum se esprimă unul din cei mai mari competenți bărbați. El puse basă la mai multe fonduri din cari să se împărțescă stipendii la tinerii, ce se duc pe la universități pentru a se perfecționa mai departe, și din cari să și acopere archidieceasa trebuințele cele mai arătătoare; a compus însuși mai multe cărți și a îndemnat și pe alții să compună. După cum ne spune în prafăta opului seu intitulat: Compendiu de dreptul canonic el însuși a compus și introdus 19 cărți teologice scolare, iar alții la îndemnul seu au compus 21 de opuri, în cea mai mare parte didactice, pentru ca să se pôtă răspândi cultura în sinul poporului. Din mijloce proprii înființă el tipografia archidieceasă, pe care

după cum ne spune în testamentul seu numai cu mari greutate și a putut susține și care este unica adevărată tipografie românească, și din care s'a provăd întrêga archidieceasă cu cărți românești. Această tipografie este o instituțiune salutară, care și ea a contribuit și contribuie partea cea mai msre la înaintarea culturii și literaturii la noi, mai are și un fond considerabil, din care se ajută vedevele preotese din an în an.

Pe lângă aceste Șaguna și-a întrebunțat tötă autoritatea sa la stat pentru a i se pune la dispoziție o sumă mai mare de bani destinați pentru îmbunătățirea stărei materiale a preoției și institutiilor de învățământ. Stăruințele sale au fost încoronate de succes, căci în anul 1864, câștigă de la stat o subvențiune de 50,000 fl., din cari se acoper numărôsele trebuințe reclamate de sărăcia preoției și întreținerea seminariumului andreian etc.

A treia problemă, cea mai grea și cea mai însemnată, a fost restaurarea vechei metropolii gr. or. ort. rom. din Transilvania. Aci se vede înălțimea spiritului și a caracterului fericitului Șaguna. În actele relative la această măreță operă este magazinul canônelor aplicate de Șaguna, depositul ingenioșelor argumente, de cari el s'a folosit în combaterea opiniunilor adversare.

Idea reînființării vechei metropolii din Transilvania l'a preocupat din fragedele tinerete, ceea ce se vede lămurit din notițele, actele, documentele estrase din bibliotecile sêrbesci încă de când cu petrecerea sa în Carloviț.

Aceste documente făcără cele mai bune servicii și înlesniră în mare grad realizarea scopului urmărit de Șaguna în privința vechei metropolii.

Idea acesta el o a urmărit cu o deosebită stăruință, până când în anul 1854 deveni matură. Acum se întemplantă aceea, la ce nu s'a așteptat Șaguna, s'a înființat o metropolie română, nu însă cea veche istorică. Șaguna a fost silit a privi cum alții seceră în țelina cultivată de densus, a mai trebuit să asude alți 10 ani, până când să și pôtă vedea idea realizată.

Șaguna a fost, numai încape în doială, un geniu, și geniul acesta se observă cu deosebire în alegerea mijlocelor, de cari se servea în ajungerea scopurilor sale. A avé mijloce cu cari se fii în stare a te apăra, este un mare avantaj, a aci alege însă pre cele mai potrivite este o măestrie, carea nu e dată decât ômenilor providențiali trămișilor lui Dumneșeu.

Șaguna în luptă pentru restaurarea vechei metropolii s'a pus pe basă canonică, singura basă legală și puternică întru întemplantarea numărôselor neajunsuri. Basat pe canoane, el pôte cu tot dreptul să dică: Luptă dréptă am luptat și voi lupta. Abs-trăgând dela enormele greutate, ce a avut a le suporta în congresul sêrbesc din anul 1864, voi aminti numai pedeca ce a întim-

pinat în frunțașii bisericeii române din Bucovina, și cu deosebire în episcopul de acolo, căruia i-a fost împărțăit planurile ei. Îmbătă de ambițiune, de a deveni în metropolit, episcopul s'a împotrivit, și Șaguna, care voia a l' capacita că aci nu e vorba de înființarea unei noue metropolii române, ceea ce ar fi imposibil, ci de restaurarea celei vechi istorice, care apuse la anul 1700 — Șaguna, dic, nu a putut învinge ambițiunea acestui om, care sacrifică interesul și binele comun vanităților sale. Nimbul de a fi el însuși metropolit înțelăsă l' îmbătăse, încât se despărți de Șaguna punându-i cele mai mari pedeci în realizarea scopului amintit. Cătă amărăciune a treb să sufere Șaguna, el care crede nimic în sul seu de aur a vedea uniți sub un singur cap național bisericesc pre tōți Românii tîdocși din monarchie, nimic prin ambițiunea personală a unui om, el, care se legă în speranța unui viitor strălucit al bisericeii române trebui să aștepte un deceniu între până să vadă împlinită această speranță.

După atăta luptă cu neajunsurile și sărăcia locală, cu intrigile conaționalilor și a străinilor, după o luptă de 20 de ani luptă gigantică a unuia contra sute și mii în fine se însenină și ceriul bisericeii noastre. Din sute de mii de guri ese un răsădit de bucurie pentru reînființarea vechei metropolii, sute de mii de ochi scâlbăți în lacrimi se înalță cătră cer, ducând mățămită ferbinte atot-puternicului dumneșeu pentru darul, ce a revărsat asupra noastră. Preoții înalțau rugăciuni în fața altarelor pentru Prea bunul nostru Monarch. Și ce face atunci Metropolitanul Șaguna? Bucuri lui a fost nemărginită, căci el a știut apăruți mai bine însemnătatea cea mare a metropoliei noastre, de care a făcut tôte pentru realizarea justei noastre dorințe, el, care prevăd rezultatele strălucite ce le va avea pentru noi în viitor unirea Românilor din Transilvania și Ungaria sub un singur cap bisericesc.

Urmă apoi după amare zile triste, și cari au avut o influință puternică asupra Șaguna, când a pronunțat *morabilele cuvinte* „flere possum fed iuvare non, când a decis majoritatea Românilor la un act politic, a cărui urmări le vedem astăzi, căci Românii au abandonat pre îndemnățiile carnaciu, urmă dic momentul, în care Șaguna și a vędut încoronat mărețul edificiu la care el a lucrat aproape un pătrar de anul, sancționarea statutului organic de către Majestatea Sa împăratul nostru. În acel moment cu tot dreptul a putut esclama Prea bunul nostru Părinte, cu bătrânul Simeon: Acum slobozesc pre robul teu Stăpâne, după cuvântul têu în pace, căci vędură ochii mămentuirea sa, carea o ai gătit poporului meu celui iubit.

Acestea sânt Ilustră Adunare în ține cuvinte faptele marelui bărbat, a cărui memorie o sêrbăm în această zi de doliu. Acesta este în liniamente generale o parte

mai mari 8 cetăți provinciale din Franca.

Numai de pe umêrul stâng al statuei ce representă Strassburgul mai unduleză tragic o bucăică de doliu, cu care fu învilită, când s'a despărțit de sociile sale! — Piața mai are două fântâni săritore renumite.

Între aceste fântâni se ridică un obelisc înalt, donat regelui Ludovic Filip de vice-regele Egyptului.

Ca un deget admoniator stă acest „Obelisc“ în mijlocul Parisului aristocratic, risipitor și vecinic rișător! Astăzi resună în giurul seu cântecele comedianților din stabilimentele de petrecere de pe câmpiele elysee, pe când în locul pedestalelui zăcea pe timpul revoluțiunii guilotina, ale cărei mișcări omoritoare erau acompaniate de cântările îngrozitoare ale femeilor proletare demoralizate, cari purtau numele „Fricochouses“! Astăzi curge în giurul seu vin de champagne, pe când atunci se vêrsau tórente de sânge.

Astăzi se jôcă canchanul în „Jardin Mabille“, acolo, unde câți-va ani mai înainte crepase granatele nemțesci. Multe istorii interesante ne-ar mai puté

euara acest obelisc, care în hieroglyphele sale măresce faptele regilor Rhamzes și Sesostis, care a fost martorul gloriei și decădiței Pharaonilor; și care pe locul unde zăcea acuma a fost martor la 2 monarchii, la 2 republici, la 2 revoluțiuni, la o lovitură de stat, la o ocupațiune străină și la un resbel civil! Dar obeliscul e mut....!

Spre apus dela această piață se întinde „strada“ (avenue) „Câmpielor Elysee“ o alea de castani așa de largă și mai așa de lungă ca alea principală în Prater (Viena). În fundul acestei strade se vede „arcul de triumf“ monumentul învingerilor lui Napoleon I; iar în drépta și stânga se zăresc printre desii arbori multe stabilimente de petrecere, vile frumoșe și locuințele lumei parisiane avute, destinse și elegante. Tot aci zac: palatul de industrie (sau al esposițiunii dela 1855) palatul ducelui de Aumale și palatul de Elysee, de present reședința lui MacMahon, președintele republicei, în care locuie și împăratul Austriei pe timpul esposițiunii penultime (1867) și din care Napoleon al III-lea conduse cunoscuta lovitură de stat. Când privești

în această parte a Parisului și anume de pe piața Concordiei, mai cu samă sara, când piața și multe stabilimente publice sânt iluminate prin lumină electrică, are un prospect de o grandiositate surprindătoare și de un farmec îmbătător!

Afară de edificiele monumentale numărăte până acum și de altele multe de soiul acestora, ce însă sânt împrăsciate și ascunse în marea imensă a caselor și dintre cari voi aminti încă unele la altă ocașiune, — mai sânt așa — numitele „Bulevarde“, cari dau Parisului un lustru rar și cu cari se mândresce fie-care Francez. Să vedem deci, ce sânt bulevardele?

Parisul, ca și ori care altă cetate mai însemnată, în evul mediu era încungiuat cu muri și șanțuri, ce se numiau „Boulevards.“ După ce spațiul închis de aceste fortificațiuni simple deveni prea îngust pentru locuitorii, cari se înmulțesc pe di ce merge, murii amintiți s'au dărimat, iar șanțurile s'au umplut cu pământ și planisat, și așa acestor strade largi, nouê, pompôse și plântate cu arbori le-au rămas până astăzi numele „boulevards.“

Aceste sânt bulevardele mari „interioare“, pentru că mai târziu sub Napoleon III s'au deschis și regulat încă multe bulevarde „esterne“ (mărginașe), precum și alte multe „radiale“, ce împreună pe cele esterne cu cele interioare și pe acestea cu centrul cetății. Astfel Parisul de astăzi are preste 150 de bulevarde; dar numai cele interne mărită acest superb nume, căci numai aceste surprind prin frumșea lor deosebită.

Fie-care bulevard are în mijloc o șosea pentru trăsuri, ce e acoperită cu „Macadam“, o materie compusă din piatră sfărâmată reșină și ciment.

Napoleon III a introdus în locul pavărei cu pietri mari cubice — ce este folosită în Viena și în alte orașe mari — sistemă numită „Macadam“, pentru că după cum e cunoscut, lui Napoleon III era cam témă de revoluțiuni, iar pietrele cubice prestau cel mai de îndemână și mai potrivit material pentru baricadele temute.

(Va urma).

din viața lui pe terenul bisericesc. Cine va fi însă în stare să scrie în deajuns faptele acestui gigant al timpului nostru, cine va ști aprofundat din destul cea ce ne-a lăsat Șaguna.

Vai! căci a trebuit să moră așa de curând, căci a trebuit să ne părăsască, când am fi avut mai mare trebuință de el, căci a trebuit să simțim atât de îngrăbă lipsa lui dintre noi. Dar să nu greșesc. Șaguna nu lipsește dintre noi! Numele lui este tipărit în inimile noastre cu litere neperitabile. Șaguna ne șoptește toate lucrurile, ce ne încungură.

Spiritul lui veghiaza asupra noastră, ca un inger binefăcător, operele lui ne indică calea, ce avem să urmărim, modul cum trebuie să viețuim și cum putem folosi bisericeii și națiunii. Nu ne a părăsit Șaguna, căci operele lui ne unesc pe toți în un corp al cărui spirit conducător sunt principiile marelui Șaguna, căci pe câtă vreme vom fi uniți cu inima și cu spiritul în sinode și congrese, pe cât timp vom întrebuința toate puterile noastre pentru înaintarea bisericeii, până atunci Șaguna este cu noi. Până când vom avea constituțiunea de astăzi în biserică noastră. Șaguna este între noi, căci această constituțiune este opera Marelui nostru arhieru, și pronunțând cuvântul bisericeii constituțională, nu putem să nu pronunțăm cu pietate și numele Marelui Andreiu. Înainte deci cu cuget bun și în armonie pe calea deschisă de marele bărbat, se luptăm cu armele, de cari s'a servit densusul, se aducem jertfe precum au adus densusul, căci cu chipul acesta nu vom fi nici odată biruiți.

Și așa spirit nobil veghiaza și de aci înainte deasupra noastră, noi cari suntem adăpostii în locurile, unde petrecem cu atâta predilecțiune, planeză deasupra noastră, cari am alergat la fântâna zidită de tine, spre a ne stempăra setea din isvorul cel nesecat al binefăcărilor tale. Îmbărbătează-ne în luptă și fi lângă noi totdeauna șoptindune în orele de slăbiciune: „Puțin credincioșilor nu v'ei îndoiți.“ Primesce votul de pietate și recunoștință, ce ți doresc elevii acestui institut, vot, ce l' depun în această ți de dolu în locul, care l'ai ales pentru fii tei sufletesci. Primesce promisiunea solemnă, că vom urma totdeauna calea pregătită de tine, că vom conserva cu sfințenie așezămintele lăstate de tine. Binecuvinteză junimea, carea ți-a îmbrăcat chipul în dolu și la încoronat cu cunună de flori în semn de pietate și reverință, îndrepteză cărările noastre, ca să nu ne abatem de la calea adevărului, ci progresând în cele bune, în cele mărețe, în virtute, să putem mărturisii: ai tei am fost, tu ne-ai apărut pre noi, căci n'am alunecat dela calea adevărului.

Varietăți.

* (Decorațiuni). Pentru distingere pe câmpul de război în Bosnia s'au decorat următorii militari români și adevăți:

a) din regimentul de infanterie Erzherzog Josef Nr. 37 pentru distingere în bătaia dela Bandin-Orgiak din 21/9 1878 cu medaliă de vitejie: Alecsandru Cangur sergent; Mitru Olodean, vice-corporal; Ioan Popoviciu, substituit de oficer; apoi infanteriștii Ioan Boța, George Toica și Petru Foica. —

b) din regimentul de infanterie a baronului de Kellner Nr. 41; Paul Spēnul, sergent; apoi infanteriștii Ioan Mihailescu, sergenții Ioan Grețean și George Bolohan; corporalul Teodor Leuștean; vice-corporalii Simion Urzaki, Chirilă Marușac și Ioan Crăciun. —

c) din regimentul de infanterie „Alecsis“ Nr. 39 infanteriștii George Popp.

* Leonida Popp, colonel c. r. în statul maior a primit expresiunea prea Înaltei recunoștințe imperiale din partea Majorității Sale. — Se știe, că acest brav soldat a fost decorat mai înainte cu ordinul crucei de feră de clasa II (decorațiune belică).

* (Dămine decorate). „Monitorul oficial“ din România publică lista dăminei, cărora M. S. R. Domnul, în urma aprobațiunii M. S. R. Dăminei a conferit crucea „Elisabeta“ pentru contribuția la alinarea suferințelor

ostașilor români. În această lungă listă aflăm pe următoarele dămine din Austro-Ungaria cât le-am putut alege: Cirlea Eufrosina, Măcelariu Iudita, Muntenu de Aldulenu Eugenia, Raț Emilia. Român Zinca, Rotariu Iulia, Stănescu T. Areti, Stătescu Cecilia.

* (Legatiuni și consulate române). După un proiect de „lege suplimentară relativă la legatiunile și consulatele române în străinătate...“, supus la deliberațiunea și aprobarea corpurilor legiuitoare din România, „pe lângă posturile diplomatice... la Berlin, Belgrad, Constantinopole, Londra, Paris, Roma, Petersburg și Viena, sunt instituite asemenea legatiuni la Bruxelles-Haga, Atina și Berna (art. 1).

„Autoritățile consulare restribuite (consuli de carieră) sunt stabiliți în: Alecsandria (Egipt), Capitala Bulgariei, Capitala Rumeliei, Constantinopole, Buda-Pesta, Rrașov, Reni, Cernăuți, Salonic, Sibiu, Orșova, Ismail, Suceava, Vidin, Rusciuc, Silistra, Varna.“ (art. 15).

* În România s'a serbat în 28 Noemvre aniversarea dela căderea Plevnei. Cu ocaziunea această „Monitorul“ publică următorul:

Inalt ordin de zi.

Ostași!

Este astăzi un an de când vitejia și răbdarea voastră invinse toate primejdii, toate greutățile, și voi intrați biruitori în Plevna. Această măreță ți trebuie se remăie nestersă în inimile voastre, nestersă din paginile istoriei oștei.

Ați vețut cu câtă mândria, cu câtă veselie și recunoștință v'a primit țara, când v'ați întors din luptă; în toate orașele, în toate satele a fost serbătoare, dar mai ales capitala, inima țării, va arătat, cât națiunea știe să prețuiască foloșele, ce ea dobândit cu sângele vostru și că iubirea ei se va întinde și mai mult de aci înainte asupra voastră.

Ostași! în solemnă ți de astăzi fie-care din voi să mulțămescă A-Tot Puternicului, că a întărit brațul seu spre a apăra patria și săși facă făgăduința că, ori-când țara va avea trebuință de voi, ea v'ei găsi ca la Plevna și pe Mine în capul vostru.

Dat în Bucuresci, astăzi 28 Noemvre 1878.

CAROL.

* (Advocat nou) În 9 Decemvre a. c. a depus în Budapesta cenzura advocațională dl Francisc Hossu Longhin.

* (Tronul Bulgariei). S'a vorbit mult în presă despre bărbății, cari ar fi ehemați să se urcă pe tronul principatului Bulgariei „Augsb. Allg. Zeitung“ ție însă, că atât Ignatief, cât și Dondukov Korakov, cât și mai ales Bozo Petrovici, nu vor întâmpina nici odată aprobarea puterilor europene, cu atât mai puțin confirmarea sultanului. Acești oameni sunt cunoscuți parte ca Ruși, parte ca stând în serviciul Rusiei (cel din urmă), și o Bulgarie guvernată de unul din ei, nu ar fi decât o provincie rusă un stat vasal țarului. Din contră, puterile europene și Pôrta — a căror consimțire este cum se știe necesară în această cestiune, sunt de acord a face, să se alégă pentru tronul Bulgariei, principele Ludovic Battenberg, fiul principelui Alecsandru de Hessa. Această alegere nu se va face însă, până când nu se va fi formulat definitiv constituțiunea țerei.

* (Fabrica de chibrituri), (lemnuse) așezată la Filaret în România alături cu gara căii ferate, va începe în curând să funcționeze, precum anunță „Pressa“.

Această fabrică s'a instalat prin asocierea d-lor: Dim. Ghica, B. Boerescu, Gr. Cantacuzino, S. Mihailescu, dr. Davila, G. Filipescu, G. Vernescu, I. N. Alecsandrescu, D. Gobart, G. Cantacuzino și C. Boerescu.

* (Crescerea orașului Paris). Acest oraș în timpul de față crește cu o rapiditate nespūsă.

Sub Henri II în vécul al 16-lea Parisul avea 12,000 de case: după 200 de ani 23,000; la 1817, 26,851; la 1834, 29,000; după 44 de ani 1878, 75,274 de case.

* (Tabloul reprezentanților lor de la Congresul din Berlin). — Să știe, că în toate evenimentele, acei cari speculă mai mult cu omēni produși de acele evenimente sunt mai cu samă fotografii și autorii de tablouri. Chiar la noi, cu ocaziunea celor din urmă fapte resbelnice, câte tablouri de diferite categorii n'au inundat țara!

Cu ocaziunea congresului, nici Berlinul nu putea deci să rămăie scutit de inundațiunea tablourilor și a fotografiilor. Câți va fotografi dederă parțial fotografia membrilor de congres. Un altul, ca să lase pe jos pe confrății sei, găsi că ar fi mai bine să facă un tablou, în care să fie toți membrii congresului la un loc, ceia ce și puse în executare. Ceva curios însă, între toți reprezentanții puterilor mari nu s'au trecut în tablou nici din ai Greciei, nici din ai Sârbiei, nici din ai Muntenegrului, ci numai unul din reprezentanții României, d. Ioan Brătian.

După publicarea acestui tablou, d. Brătian se duse la principele Gortchakoff spre a mai stăruii în privința drepturilor noastre. Cu această ocaziune cancelarul rusesc, după cum ne spune un diar berlinez, s'a adresat cătră d. Brătian și a ție:

— Eu m'ei mir de stăruința d-vostre asupra păstrării Basarabiei. Dar nu v'ei gândiți cât serviciu a adus Rusia țerei d-vostre. Ei îi datorii pozițiunea ce aveți, ei datorii onorea că între toți reprezentanții congresului din statele cele mici numai România e reprezentată prin d-ta!

— Să-mi dați voe, principe, răspunse d. Brătian, să v'ei spun o anecdotă românescă, care se aplică la cuvintele d-vostre.

— Ascult cu plăcere.

— Un boer de la noi, a trimis pe un Țigan la un prieten al seu în altă moșia cu o traistă plină de raci și o scrisore.

„Țiganul, pe drum fiindu-i prea cald, s'a oprit sub un stejar, să se mai odihnescă, a atârnat traista de stejar și s'a culcat. Când s'a deșteptat, și a luat traista în mână, n'a mai găsit nici un rac în ea! Fiind un lac aprôpe, toți racii fugiseră în lac.

„Ce se facă Țiganul? Să ducă cel puțin scrișorea. Așa și face. Se presentă dar la prietenul stăpânului seu și îi dă scrișorea. Acela o cetesce și ajunge la frasa, unde se scria, că îi trâmite două-sute raci.

— Da bine, Țigane, aici se vorbesce de raci?

— Se vorbesce boerule? Care va să țiecă sunt în scrișore? Apoi bine că sunt acolo, că din traistă s'au dus de mult.

„Așa și cu România, termina d-nul Brătian. Bine că e reprezentată în tablou, căci drepturile ei s'au dus în lac.

„Telegraful“.

* (Cataclism). La 3 Oct. 1878 ziua, pe la orele 3 d. m., s'a cufundat, în satul Vladnic, comuna Valea-rea, plasa Zeletin, județul Tecuci în România 4 falci și 67 prăjini loc, cu 10 case a sătenilor, diferite alte clădiri, liveți, etc. Vr'o 6 din case cu clădirile lor, nu se mai cunosc; s'au percut sub amestecul pământului. Nici o nenorocire alta. Locuitorii, simțind, cu vr'o trei ore mai înainte, un șgomot și o mișcare neobicinuită sub pământ, de și plini de spaimă, totuși au avut prevederea de s'au retras din timp mai departe, unde totul era în stare normală. Scufundarea cea mai adâncită de la nivelul locului avută mai înainte, e peste 11 stânjeni.

Aceste împregiurări, unii le cred ca efect al ploilor continue, urmate de la un timp; alții le atribuesc multora isvóre, ce erau în apropiere, din cari parte s'a astupat.

N'a isvorât nici apă, și nici s'a deschis vr'un crater, ceea ce se aștepta față cu vuetul șgomotos și șguduiturile, ce s'au simțit mai înainte, de și nu erau obicinuite cu acele ale cutremurilor.

Pagubele pentru locuitori sunt mari.

„Pressa“.

* (Duca de Cipru). — Cătră N. P. J. se anunță din Londra, jumătate în glumă, jumătate în serios; lordul Beaconsfield e numit de câte-va zile în popor „Duke of Cyprus“, prin care vrea să se arate mulțămirea, ce a provocat în Anglia politica primului ministru. Gluma provine de acolo, pentru că în Anglia nu e obicei, a se da titluri de fantazie, după munți și țeri. Iar partea serioasă e, că regina, precum se știe, de câte-va săptămâni, vrea să înalțe pre primul ei ministru, la rangul de duce, după întorcerea sa de la congres. Astfel Anglia, va avea duci și lordi din sâmașta lui Israil. Lordul Beaconsfield, ce e drept n'are nici un copil, dar rudele sale, credincioșe credinței părinților, au mai mulți. Până acum, Israeliții cu totă influența ce au, n'au obținut decât titlul de baroni. Numai în Portugalia e un conte israelit.

* (Espediția la polul nordic cu balonul). Americanul Commodore Cheyne a ținut în 20 ale curenteii, la primăria din Glascoo o disertație despre espediția, ce voiesce să facă spre polul nordic. El a proiectat ca, după ce va merge cât va putea cu corabia, să urmeze drumul pe ghiață cu șase sănii, și apoi să cerce a ajunge la pol cu trei balone împreunate. După ce va face observațiile cuvenite, va trâmite două balone înapoi; iar el va cerca cu al treilea să ajungă la un cuprins locuit din Rusia.

S'a format un comitet, care săi dea banii necesari pentru îndeplinirea proiectului seu.

* Numărul cailor de pe globul nostru se urcă la cifra de 58 milioane, înse fără a se socoti acei din China și Iaponia.

Dintre statele cele mari au: Austro-Ungaria 3,486,000 cai, Franca 3,000,000, Rusia 21,470,000, Germania 3,352,000, Anglia 2,255,000, Turcia 1,100,000, America (statele unite) 9,504,000, Republica Argentina 4,000,000, Canada 2,600,000, Uruguay 1,600,000.

(O flóre uriașă). După cum spune diarul italian „Fanfulla“ s'a descoperit o flóre uriașă, atât de frumoasă și atât de mare, cum nu s'a mai văzut până acuma, așa că „Victoria regia“ și „Rafflesia Arnoldi“ față de această flóre sunt adevărate pitice. Norocosul descoperitor este numitul călător și naturalist Odoardo Beccari, care tocmai acuma a cercetat și cutriat Archipelagul ostindic. În pădurile de pe insula Sumatra desvoltă această plantă nouă potirul seu uriaș. Descoperitorul o pune în familia „Amorpho phallus“, și îi dă numele special „Titanum“. Diametrul flórei merse până la 83 centimetri, osia verticală ajunge până la 172 metri.

(Minuni omenesci). Descoperirile recente de bogate mine de plumb argintifer în comitatul Lacurilor, din Statele-Unite, atrag mii de străini spre aceea parte. Diarele americane dau detalii curioase în această privință. Tótă țara nu formeză de cât o taberă, unde populațiunea năvălește din toate părțile. Spre a lega minele cu linea Denver, s'a construit un drum de fer, și un oraș s'a rădicat complet ca prin farmec.

Acelui oraș nou s'a dat numele de „Leadville“ (orașul plumbului). El e

situat la 3 mile de-asupra joncțiunii Californiei Gulch cu riul Arkansas. Înălțimea este 10 mii picioare de-asupra nivelului mării, adică se află 1 milă mai sus de Deuver.

Acea înălțime produce nopți reci în timpul verei și furtuni de zăpadă până în luna lui Iulie; dar clima este din cele mai sănătoase. Acum un an nici numele de Leadville nu exista, și nimic nu indica, că se va zidi pe locul ce ocupă astăzi. Acum este un oraș bine aliniat, cu edificii demne de o capitală de district: sunt omnibuse, o poștă de scrisori, un diar cotidian, două bănci, sute de magazine, un guvern local, o poliție, o școală publică, biserici; toate acestea au fost create în 4 luni. Se vede circulând pe străde o mulțime de impiegați (ampliați Red) și lucrători, toți plini de speranță și de pornire.

Mineralurile, ce se predau la drumul de fer spre a fi transportate la fondările dela Omaha și St. Ludovic conțin o valoare de argint și plumb de 75—100 dolari pe tona în termin de mijloc, și sunt multe, ce dau de 4—5 ori mai mult. Cinci luni de lucru de oameni într-o singură mină au produs proprietarilor 45 mii dolari în argint. Salariul lucrătorilor de mine este de 2¹/₂—3 dolari circa 2 fl. v. a. un dolar. Red.) pe zi.

Terminarea ramurelor de drum de fer, construite de companiile de Rio-Grande, de Topsis și de Santa Fe, printre găturile Plattei și a Arkansai până la Leadville, va oferi turiștilor minuni noi de contemplant în aceea parte din Colorado, ce până aci era neapropiabilă.

Drumul printre acele strimtori rivalisează cu pozițiile cele mai grandioase din Yosemite, și cele două lacuri, cu premele lor, ce trec de cele mai pitoresci din munții stâncoși, vor deveni accesibile călătorilor. „V. C.“

* (Naivitate). Era cu totul oprit unui copil a pune mâna pe ceva de pe biroul tatălui său:

„Într-o zi, în salon, discuțiunea căduse asupra unui neologism. Se aduse dicționarul.

Cuvântul nu se găsește. Ciudat dăse tatăl, ași fi jurat, că este; în ori ce cas, iată un cuvânt, ce ne lipsește.

Copilul cu convicțiune:
Nu l'am luat eu tată!

* De sâmbătă, cu deosebire de eri noapte ninsore intensivă. — Posta din România eri nu ni-a sosit.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Schițe din florărit. *)

Calceolaria L. — Păpucei.

Păpuceii (călțuneii) se disting prin o corolă bizară, reprezentând un fel de mic păpuc de lemn cu stamine în număr de două, arareori de trei; pistilul simplu și la vârf ascuțit; fructul este o capsulă ovală conică.

Soiurile mai însemnate sunt:

1. *C. herbacea Hort.* Păpuceii erboși (lat. syn. — *C. Youngii hybrida Hort.*; germ. krautartige Bastard Pantoffelblume; franc. Calcéolaires herbacées) au un cotor drept și crengos, măsurând în condiții favorabile preste 50 centim. în lungime. Foile rădăcinale sunt mari, cam ovale, crețe și perose. Flórea e galbină închisă, uneori aprópe albă, pe lătura din jos cu puncte sau pete de o coloră mult puțin cereșie; florile formeză împreună un fel de buchete de o nespasă frumșeță. În această din urmă privință,

puține flori vor fi esistând, cari să se pótă măsura cu păpuceii erboși. În adăver puține flori atât de bizare, și interesante, puține înzestrate cu atâtea colorii și împodobite cu puncte și pete marmorate așa frumos, cum este acest soi de păpucei.

Numéroșele varietăți se deosebesc mai ales în ce privește mărimea, combinarea colorilor și forma mult puțin rotundă a florilor. De preferit sunt varietățile cu flori mari, largi, rotunde și frumos zugrăvite.

Păpuceii erboși infloresc din luna lui Maiu până prin Iulie. Ei iubesc umeđela și lumina, în vreme ce vântul și arșița sórelui nu le priesce. Cultura lor este mai puțin anevioasă decum pare a se crede indeobște.

Pe când scriu aceste rânduri am bucuria, a privi ferestra îndesută de tineri păpuceii erboși, ce i-am prăsit în tómnă anulului de față, fără a fi întâmpinat cine sci ce greutate. Fie-mi dar ertat a împărtăși precederea ce am urmat. Eu la sfârșitul lui Septemvree, sosind séménța din Erfurt*) m'am apucat mai întâiu și am umplut mai bine de jumătate patru óle largi de flori cu putregaiu glonțuros și negru de pădure, adăugând puțin năsip și punénd de-asupra putregaiu cernut cu sita désă în amestec cu o mică porțiune de năsip fórté mărunt. Ólele trebuie umplute până mai sus la gură. Am turnat apoi apă multă încetul cu încetul, neteđind íntrăceea cât mai deopotrivă și mai în urmă apăsând putregaiul de la suprafață cu fundul unui păhar de sticlă. Séménța păpuceilor este de o micime estraordinară și astfel distribuirea ei reclamă ochi ageri și multă băgare de samă.

Potrivit cu esperințele, ce mi le împărtășise un grădinariu bătrân, în loc să presăr peste séménța puțin putregaiu, m'am mărșinit a apăsa séménța simplă cu fundul păharului. În sfârșit am acoperit ólele cu bucăți mari de sticlă, remășițe de la nesce ferestre sparte. Apa esaburită se condensează din josul sticlei, provédénd séménța cu umeđela necesară la început. Ivindu-se trebuința, a uda din nou, nu rămâne decât să punem pe óle câte o hârtie sugétóre cu númeroșe găure, prin cari să se străcure apa încetinel; căci tornând apă în modul obicinuit, ea ar cășuna rostogolirea putregaiului mărunt și ușor în paguba sémánței. Unii grădinari îndatinéză a uda séménța așa, că pun ólele în câte o tipsie cu apă, care în virtutea capilarității se ridică succesive până deasupra. În tot cazul este neapărat să ne ferim cu ori ce preț nu cumva apa să găurască pământul și să îngrópe micile sémánțe.

Pentru a scuti pământul și séménța de arșița sórelui, am aședat ólele în dosul unor flori umbróse. După ce séménța începú să răsără, am îngrijit ca aerul să aibă pe unde íntra, ridicând bucățile de sticlă în proporția, în care vedeam ínaintând vegetațiunea.

Pe dată ce se ivi a treia părechie de foi, am scos plántele cu mare îngrijire și le-am sădit la o mai mare distanță în alte óle, pe cari le eram umplut cu putregaiu cernut în amestec cu cărbuni pisați și puțin năsip mărunt. Tinerii păpuceii se prind ușor, sădiți fiind dintr'o óla íntr'alta. Le place lumina și razele domóle ale sórelui, nu însă curențul aerului și arșița sórelui de pe la améđi. Ajungénd păpuceii să aibă câte 6—8 foi, i-am sădit din nou, fie-care în câte o óla nu prea mare. În cursul ernei, păpuceii ar trebui ținúți íntr'o odaie cam recoroșă (4—7° C.). Dar m'am încere-

*) Séménțele de flori în preț de aprópe de 10 fl. mi s'au trimis astădată din depositul lui Ernst Benary, o firmă fórté onorabilă și vrednică a fi recomandatá tuturor amatorilor de flori.

dințat, că ei ínaintéză ínđeajuns, aședând ólele la ferestra unei odăi, încălđite preste érnă ca de obicei. Astfel am făcut și până acum n'am causă a mă căi. Lucrul de căpetenie este și rămâne resăđirea păpuceilor în óle din ce în ce mai mărșóre. Repeđind această simplă operație, păpuceii se desvóltă neaséménat mai frumos și mai repede decât sădiți fiind o singură dată în óle spațioșe. La început se udă cam adese ori, apoi ce-va mai rar și cu grige, nu cum-va să stropim cotorul și foile lor péroșe.

Precum multe alte plánte péroșe sau lipicioșe, păpuceii adese sunt cercetați de așa numíții pėduchi de frunză. Mijlocul cel mai potrivit consistă în afumatul cu tábac de rënd. Pėduchii ce s'ar ivi în număr mai mic se pot strivi sau ínlátura cu mâna.

Pentru a ínđepărta prisosul umeđelei, care și ea póte cășuna peirea păpuceilor, se recomándă a ínzestra fundul ólelor cu un strat de hărbulețe și putregaiu necernut.

Ce e drept păpuceii trebe supuși la multe îngrijiri, cari însă sunt cu prisos recompensate prin calitățile admirabile, ce íntrunesc acest soi de flori ecsoțice.

2. *C. rugosa*. — Ruiz et Pov.; Păpuceii lemnoși (hat. syn. — *C. integrifolia* Murr.; germ. — Strauch-Pantoffelblume; franc. — *C. ligneuses*), o tufă lánóșă de vre-o 50 centim. ínălțime. Florile sunt mult puțin galbine ínchise sau ruginii, uneori pėtate ceva mai mici și mai númeroșe decât la soiul precedent.

Prásirea se face din séménța sau și prin sade, cari se prepară așa, că tăiem crėnguțe anuale și le plántăm în rėsadniță. Păpuceii lemnoși se sádesc de regulă pe la stérșitul lui Maiu în grădină, unde infloresc din Iulie până tómnă târđiu. Întré trupini să fie o distanță de vre-o 30 centim.

În grupe mai mari sau alătoreea cu alte flori potrivite, păpuceii lemnoși contribuiesc fórté mult la ínfrumșețarea grădinei sau și a ferestrelor.

Celelalte soiuri sunt puțin căutate și cu drept cuvént.

Colla L. — Códă smeului.

Acéstă flóre prefioșă se bucură de o cultură atât de respándită, încát mă cred dispensat, a mai descrie însușirile ei botanice. Ajunge să amintesc în trecăt, că ea are o imposantă corală albă ca néua în forma unei pălnii lungi. Aci aparține:

C. aethiopica L.; Códă smeului de Etiopia, o plántă pere-nantă de odaie.

În timpul mai nou vedem íntróducéndu-se sub numirea de *C. hastata*, o varietate, ce se distinge prin o corolă de colórea pucioșei și pėtată pe din lăuntru cu negru.

Códă smeului merită cea mai călduróșă recoméndare, una fiindcă este frumóșă și alta fiindcă reușese cu ínlesnire pretutíndenea fără vre-o grige deosebită. Tot ceea ce ea pretinde este un pământ năsipos de mo-cirlă și sub ólá o tipsie umplută cu apă. Óla se pune la ferestră, unde are se remánă nemíșcată. Foile dela *C. hastata* se uscă tómnă și suspendând apoi udatul cu deseavársire, ele dau în primăvară din nou.

Códă smeului se prásese exclusiv din puii ce adese se ivesc din trupinele mai bătráne.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Budapesta, 16 Decemvre n. Casa deputaților a acceptat propunerea asupra prolongirii legii de apărare cu majoritate precumpánitóre. Stángea estremă a votat contra.

Delegațiunea unгурescă s'a alăturat la conclusele delegațiunei au-

striace în privința stergerei posturilor de căpitani călăreți și a edificării unei nóue năi-citadele, prin ce s'a restatorit omogenitatea între conclusele delegațiunilor și așa o votare comună devine de prisos.

Casa deputaților ung. a acceptat proiectul privitor la prolongirea transacțiunei croatice și a început desbaterea la indemnitatea pentru cuar-talul prim din 1879.

Guvernul a prezentat proiectul privitor la încorporarea Spizzei.

London, 16 Decemvre n. Se vorbesce că guvernul s'a lăsat de intențiunea de a propune un credit pentru alinarea lipsei din munții Rhodope.

Bursa de Viena

din 16 Decembre n. 1878.

Acțiuni de credit	229 75
London	116 83
Argint	100 —
Galbin	5 57
Napoleon d'aur (poli)	9 34
Valuta nóuă imperială germână	57 70

Economic.

Sibiui, 13 Decemvre n. Pro hectolitřă: Grâu fl. 5.20—6; Grâu sēcăreș fl. 4.30—4.90; Sēcăra fl. 3.20—3.60; Orz fl. 4.—; Ovės fl. 1.80—2.20. Cucuruz fl. 2.90—3.30; Málaiu fl. 5.—5.50; Cartofi fl. 1.50—2; Séménța de cânepă fl. —; Mazere fl. 5.—5.50; Linte fl. 8.—8.50; Fasole fl. 5.—5.50; pro 50 chilo: Făină de păne fl. 4.50; Slănină fl. 30—34; Unsóre de porc fl. 31.50—32; Sėu brut pro 50 chilo: fl. 16—16.50; Luminări de sėu pro 50 chilo fl. 28.50; Sėu de Luminări fl. 24—25; Săpun fl. 21; Fėn pro 50 chilo fl. 0.90—0.1. Cănepă pro 50 chilo fl. 29—31; Lemne virtóșe de foc pro metru cubic fl. —; Spirt pro grad 50—55 cr.; pro chilo: carne de vită 32—44 cr.; Carne de vițel 32—44 cr. carne de porc 32—40 cr.; carne de berbec 24—26 cr.; óne 10 de 25 cr.

Făgăraș, 6 Decemvre n. Pro hectolitřă: Grâu fl. 6.50—6.80; grâu sēcăreș fl. 5.50—6; sēcăra fl. 4.40—4.60; cucuruz fl. 3.60—3.80; ovės fl. 2.20—2.30; Málaiu fl. 9.—, séménța de cânepă fl. —; mazere fl. 7—7.50 linte fl. 9.—, fasole fl. 5.50, prune uscate fl. —; pro 100 chilo: Slănină fl. 69—72; sėu brut fl. 38—40, sėu de luminări fl. 60, unsóre fl. 70—; cânepă fl. 30—35; Cartofi 1.20—1.80; săpun fl. —; nucii fl. —; chim fl. —; pro chilo carne de vită 38 cr. carne de vițel 30—40 cr.; carne de porc 40—44 cr.; carne de óie 20 cr. Tergul de vite a reușit fórté bine. Vitele au aflat des. tui cumpărători ínđigeni și străini. Cojocarii, croitorii și cismarii au vëndut marfa adusă cu prețuri bune.

Estras din fóia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 20 Dec. imob. lui Moise Hersch și soției sale în Alba Iulia (trib.); în 31 Dec. 1878 și 31 Ian. 1879 imobil. Barbarei Szekely în Odorheiu (tribunal Ibașfalău); în 31 Dec. 1878 și 31 Ian. 1879 imobil. Mariei Trifa în Vaca; în 23 Dec. imobil. lui Teodor Boes în Lunca (jud. cerc. Baia de Criș); în 25 Ian. și 15 Febr. 1879 imobil. lui Pavel Müller și soției sale în Șura mare (tribun. Sibiui); în 23 Dec. 1878 și 23 Ian. 1879 imobil. rėmasului după Daniil Fogarasi în Felfalu (jud. cerc. Reghinul săses) în 10 Ian. și 10 Febr. 1879 imob. contelui Ludovic Teleki în Deva (trib.); în 18 Dec. imobil. rėmasului după Vartan Voith și soției sale în Gherla (jud. cerc.); în 31 Dec. 1878 și 31 Ian. 1879 imobil. lui Ilie și Ioan Vlasi în Luier (jud. cerc. Reghinul săses); în 25 Ian. și 25 Febr. imobil. lui Ifimie Venirsic în Seret; în 17 Ian. și 18 Febr. imobil. lui Ioan Dumitrescu în Seret; în 22 Ian. și 22 Febr. imobil. lui Francisc Bagya și soției sale în Riul alb (jud. cerc. Hațeg); în 4 Ian. și 4 Febr. 1879 imobil. lui Simion Crăciun în Valea (trib. Turda); în 30 Dec. imob. lui Ferko Kis (jud. cerc. Uiedin); în 7 Ian. și 7 Febr. 1879 imob. Sarei Kappel și soți în Vecze; în 11 Ian. și 11 Febr. 1879 imobil. lui Ludovic Vajda și soției sale în Cubleșul Unguresc (jud. cerc. Gherla); în 11 Ian. și 11 Febr. 1879 imobil. lui Iosif Brever în Cluj (tribunal).

Nr. 1052—1878.

2—2

CONCURS.

La școlă granițarésă din Cugieriu lângă Orestia e de a se conferi un post de învățatorésă cu salariu anual de 300 fl. v. a. cortel și lemne de foc. —

Acelea competente române, cari doresc a obține acest post, conformându-și petițiunile lor cu documentele prescrise de lege au a se adresa până inclusive 28 Decemvre a. c. st. nou la

„Comitetul administrativ de fondul scolar al fostilor granițari din regimentul român I din Sibiui.